

Warszawa, dn. 22 grudnia 2008 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Marek Michalak

*ul. Śniadeckich 10, 00-656 Warszawa
tel.: 022 696 55 44, fax: 022 629 60 79*

ZBIA/500/62-1/2008/MP

**Pan
Grzegorz Schetyna
Wicepremier
Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji**

Dzień dobry Panie Premierze,

Kierując się ochroną praw dzieci do edukacji przedszkolnej na zasadach równych szans, pragnę zwrócić uwagę na problem ustalania przez rady gmin tzw. opłaty stałej za pobyt dziecka w przedszkolu.

Zgodnie z art. 14 ust. 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. *o systemie oświaty* (Dz. U. z 2004r. Nr 256, poz. 2572; z późn. zm.) rada gminy ma prawo ustalać opłaty za świadczenia oferowane przez prowadzone przez nią przedszkola. Przepis ten zastrzega jednak, że przy ustalaniu odpłatności rada gminy musi uwzględnić regulację zawartą w art. 6 ust. 1 ww. ustawy, w myśl której przedszkole publiczne prowadzi bezpłatne nauczanie i wychowanie w zakresie co najmniej podstawy programowej wychowania przedszkolnego. Tym samym rada gminy, ustalając odpłatności za świadczenia przedszkoli, nie może objąć nimi zajęć, które mieszczą w ramach wyznaczonych przez rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. *w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół* (Dz. U. Nr 51, poz. 458; z późn. zm.).

Z orzeczeń sądów administracyjnych wynika ponadto, że rada gminy, ustalając opłatę za świadczenia w zakresie przekraczającym realizację podstawy programowej, nie może ograniczyć się jedynie do ustanowienia opłaty stałej. Powinna ona natomiast szczegółowo wskazać, jakie dodatkowe świadczenia oferuje przedszkole i ustalić osobną opłatę za każde z nich. Taka konkretyzacja ma dać gwarancję, iż odpłatnością nie są objęte świadczenia ustawowo gwarantowane jako bezpłatne oraz umożliwić rodzicom wybór zajęć odpłatnych, w których ich dziecko ma uczestniczyć (wyroki Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu - z dnia 5 lutego 2008r. III SA/Wr 622/07, z dnia 30 maja 2007r. IV SA/Wr 122/07 oraz z dnia 8 sierpnia

2006r. IV SA/Wr 94/06). Z przedmiotowych wyroków wynika również, że brak jest logicznego uzasadnienia dla wprowadzania do uchwał rozwiązania, w myśl którego nieobecność dziecka w przedszkolu może skutkować odpowiednim zmniejszeniem odpłatności tylko i wyłącznie w sytuacji, gdy nieobecność trwa określony uchwałą okres oraz jest spowodowana konkretną przyczyną.

Tymczasem z informacji napływających do Rzecznika Praw Dziecka, jak również z analizy uchwał podejmowanych przez rady gmin wynika, iż ograniczenie regulacji w sprawie odpłatności za przedszkole jedynie do ustanowienia opłaty stałej jest powszechnie stosowaną praktyką. Równie często postanowienia uchwał rad gmin bardzo rygorystycznie uwarunkowują prawo zwrotu części opłaty za okres nieobecności dziecka w przedszkolu. Niestety praktyka ta, w znacznej liczbie przypadków, nie znajduje reakcji ze strony wojewodów, sprawujących nadzór nad działalnością prawotwórczą organów gminy.

Mając na uwadze powyższe, zwracam się do Pana Premiera z wnioskiem o podjęcie działań, których efektem będzie zwiększenie aktywności wojewodów w zakresie kontroli zgodności z prawem uchwał rad gmin w sprawie odpłatności za przedszkola, zarówno nowo przyjmowanych, jak i już obowiązujących.

Wyrzeka się oszczerstwa
Marek Juchaczek,

RZECZPOSPOLITA POLSKA

MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

Warszawa, dnia 27 stycznia 2009 roku

BMP-0748-13241/08/AK

Pan
Marek MICHALAK

Rzecznik Praw Dziecka

nanomny panie

W odpowiedzi na wystąpienie z dnia 22 grudnia 2008 roku (sygn. ZBIA/500/62-1/2008/MP) dotyczące *ustalania przez rady gmin tzw. opłaty stałej za pobyt dziecka w przedszkolu*, uprzejmie przedstawiam następujące informacje.

Na wstępie wskazać należy, iż zgodnie z art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 4 września 1997 roku *o działach administracji rządowej* (t.j.: Dz. U. z 2007 roku Nr 65, poz. 437 z późn. zm.), zagadnienia związane z edukacją dzieci i młodzieży należą do zakresu działania ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania. Z uwagi jednak na postanowienia art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku *o administracji rządowej w województwie* (t.j.: Dz. U. z 2001 roku Nr 80, poz. 872 z późn. zm.), zgodnie z którym minister właściwy do spraw administracji publicznej sprawuje nadzór nad działalnością wojewody między innymi na podstawie kryterium legalności, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji zwróciło się do Dyrektora Generalnego Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu (z uwagi na fakt, iż wyroki przywołane w wystąpieniu Pana Rzecznika zostały wydane przez Wojewódzki Sąd Administracyjny we Wrocławiu) o przekazanie wyjaśnień w przedmiotowej sprawie.

Z przekazanych przez Dolnośląski Urząd Wojewódzki we Wrocławiu informacji wynika, iż kwestia opłaty stałej za świadczenia publicznych przedszkoli, ustalonej przez rady gmin z terenu województwa dolnośląskiego, była przedmiotem interwencji Wojewody Dolnośląskiego już w 2006 roku. W kolejnych latach, uchwały zawierające podobne zapisy odnoszące się do opłaty stałej, czy też pozbawiające rodziców możliwości dochodzenia zwrotu opłaty za świadczenia niezrealizowane w związku z nieobecnością dziecka w przedszkolu, były przedmiotem rozstrzygnięć nadzorczych oraz skarg do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu. Podkreślenia wymaga, iż stroną postępowania we wspomnianych wyżej sprawach przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym we Wrocławiu był Wojewoda Dolnośląski, a w uzasadnieniach Sąd podzielił stanowisko zajęte przez organ nadzoru.

W 2008 roku Wojewoda Dolnośląski wydał 32 rozstrzygnięcia nadzorcze w sprawie uchwał w przedmiocie opłat za świadczenia przedszkoli oraz skierował 10 skarg do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu na uchwały dotyczące tego zagadnienia. W 2007 roku Wojewoda Dolnośląski wydał 23 rozstrzygnięcia i 5 skarg,

a w roku 2006 – 4 rozstrzygnięcia i 2 skargi. W ostatnich dwóch latach przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym we Wrocławiu rozpatrzono 12 spraw, w których stroną był Wojewoda Dolnośląski, kwestionujący rozwiązania zastosowane w uchwałach dotyczących opłat za świadczenia przedszkoli publicznych. Przedstawiciel Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego wyjaśnił, iż dysponując tak utrwalonym orzecznictwem, organ nadzoru konsekwentnie podtrzymuje zajęte stanowisko i interweniuje w przypadku każdej uchwały zawierającej regulacje, o których wspomina Pan Rzecznik. Dodatkowo wskazać należy, że w związku z nowelizacją ustawy z dnia 7 września 1991 roku *o systemie oświaty* (t.j.: Dz. U. z 2004 roku Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.) i wprowadzeniem w życie z dniem 1 stycznia 2008 roku przepisu art. 67a, organ nadzoru zwrócił również uwagę, na brak możliwości wliczania do wysokości opłat za korzystanie z posiłków w przedszkolu publicznym, wynagrodzeń pracowników i składek naliczanych od tych wynagrodzeń oraz kosztów utrzymania stołówki w związku z art. 3 pkt 1 ww. ustawy.

W tym miejscu podkreślenia wymaga, iż art. 91 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku *o samorządzie gminnym* (t.j.: Dz. U. z 2001 roku Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) nakłada na organ nadzoru obowiązek oceny zgodności z prawem uchwał podejmowanych przez radę gminy. Stosownie zaś do art. 170 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 roku – *Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi* (Dz. U. Nr 153, poz. 1270 z późn. zm.), orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy i inne organy państwowe, a w przypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby.

Przedstawiając powyższe pragnę zapewnić, iż Wojewoda Dolnośląski podejmuje aktywne działania w zakresie kontroli legalności podejmowanych przez rady gmin uchwał w sprawie odpłatności za przedszkola.

Jednocześnie pragnę wyrazić opinię, iż w poruszonej przez Pana Rzecznika sprawie zasadnym wydaje się również wystąpienie do Ministra Edukacji Narodowej, jako organu właściwego do spraw oświaty i wychowania.

z pabianowem

MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI
z up. Tomasz SIEMONIAK
Sekretarz Stanu